

EVOLUCE CHOVÁNÍ

AGRESIVITA A RITUALIZACE

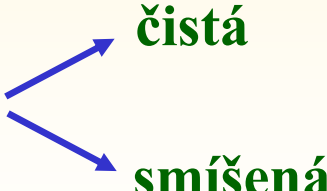
ALTRUISMUS

Vliv činnosti ostatních příslušníků populace → obtížná analýza populačně-genetickými nástroji

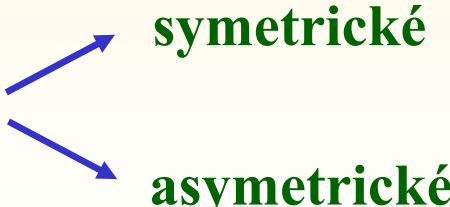
⇒ použití **evoluční teorie her** → analýza fenotypu

- předpoklad: asexuální populace, pomínutí biologie druhu

- **strategie** = **fenotypový projev**
- **evolučně stabilní strategie, ESS**: půs. selekce nemůže proniknout jiná

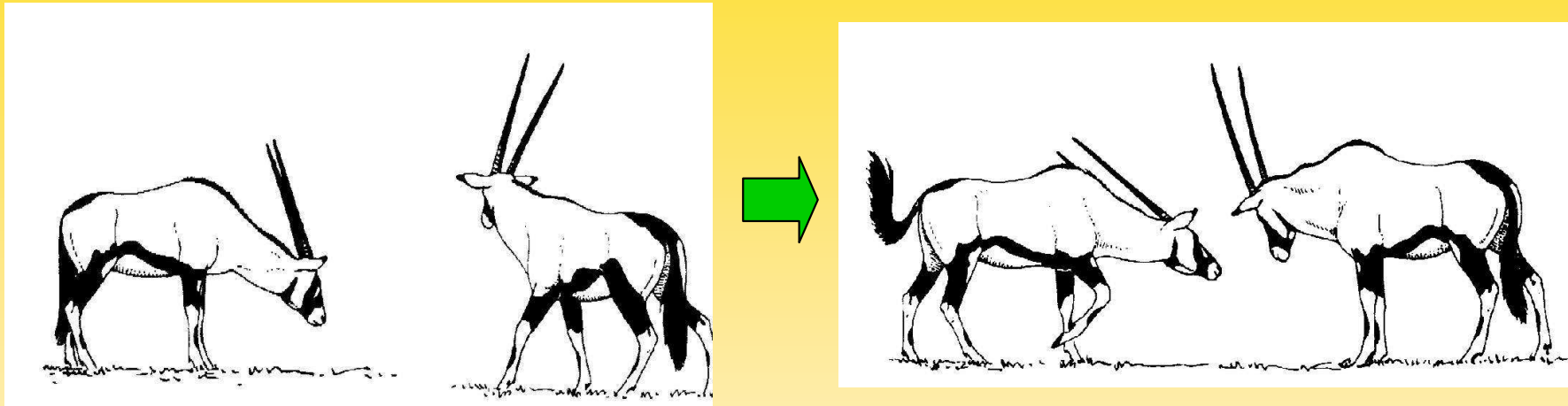
• strategie:

- čistá
- smíšená

hry (modely)

- symetrické
- asymetrické

AGRESIVITA, RITUALIZACE

- původně: ritualizace ve prospěch druhu
- × ritualizace výhodná pro jedince

Otázka: proč samci nezabíjejí jiné samce?

Symetrické modely

„Jestřáb a holubice“:

- je strategie „jestřáb“, nebo „holubice“ ESS?

oba útočí, jeden prohrává (zranění = C), druhý vyhrává (V)

J útočí (výhra V), H prchá (0)

výtěžek

oponent

J
H

	J	H
J	$1/2(V-C)$	V
H	0	$V/2$

obě H vyčkávají, potom jedna z nich odlétá (0), druhá vítězí (V)

Holubice a jestřáb

- H: ztráta za prodlení $\Rightarrow H \times H = V/2 - Z$
- $V = 50$; $C = 100$; $Z = 10$

1. Populace holubic: průměrná $H = +15$

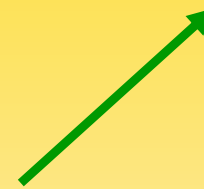
2. Populace jestřábů: průměrný $J = -25$

$\Rightarrow$ pouze **smíšená strategie**, nebo **smíšená populace** (v tomto př. $H:J = 5:7$)

$\Rightarrow$ skupinová selekce (samé H) může vysvětlit pouze v případě **vědomého chování (kospirace)** - pouze u lidí a pouze teoreticky

- H nikdy ESS, J pouze v případě, že $V > C$

frekvenčně závislá selekce;
nejde o ESS!

Další možné symetrické strategie

Podmíněné strategie:

- **odvetník (retaliator):** začátek boje = H, při útoku odplata ($\times H \Rightarrow H; \times J \Rightarrow J$)
- **tyran (bully):** začátek boje = J, při odvetě $\Rightarrow H$ (útěk)
- **odvetník-pokušitel (prober-retaliator):** = odvetník, občas pokus o konflikt ($\times H \Rightarrow J$)
- ESS se nejvíce blíží smíšená strategie odvetníka, pokušitele a holubice v určitém poměru - v přírodě i polymorfismus čistých strategií (které však nejsou ESS!)

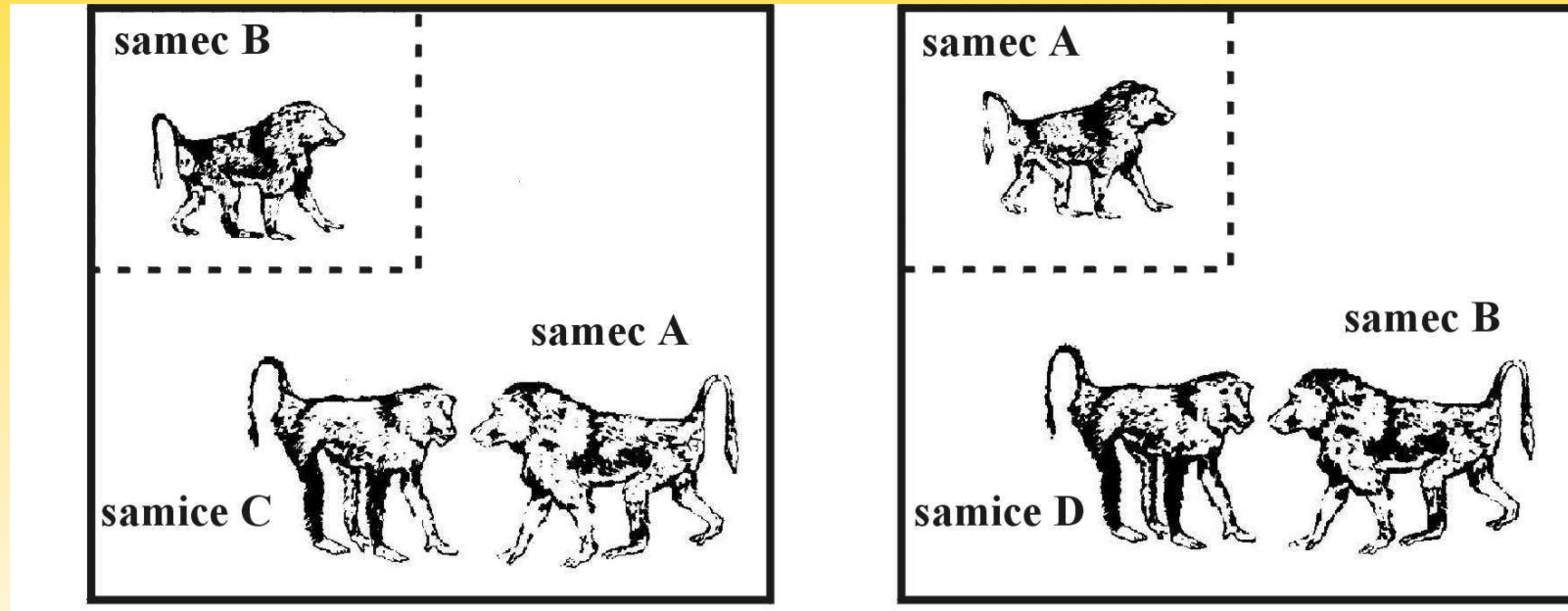
Dílčí závěr: nechovat se jako tyran, dobré oplácet dobrým, zlé zlým

Asymetrické modely

1. protivník menší, slabší
2. jeden protivník má méně co ztratit
3. 1 z protivníků na místě dříve (obecně - princip pána hory)

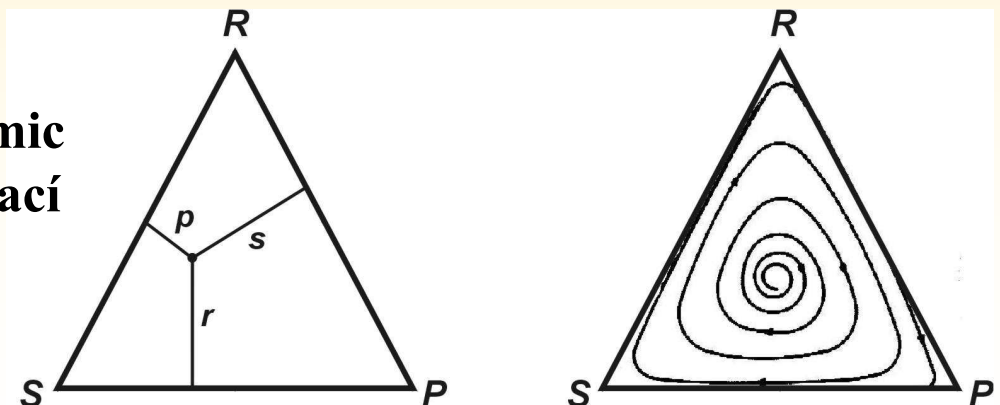
Ad 3. - strategie **měšťák (burgeois)**: „Jsi-li domácí - zaútoč, jsi-li vetřelec - uteč“

- obrana teritoria - pěvci, koljušky atd.

- **3 strategie:** nemusí být ESS
- **leguán *Uta stansburiana*:**
  - červené hrdlo: velké teritorium, několik samic
  - žluté h.: žádné teritorium, „kradení“ kopulací
  - modré h.: teritorium, 1 samice, obrana proti „zlodějům“

⇒ **cykly asi 6-leté**

ALTRUISMUS

**příbuzenský
(kin selection)**

**reciproční
(vzájemný)**

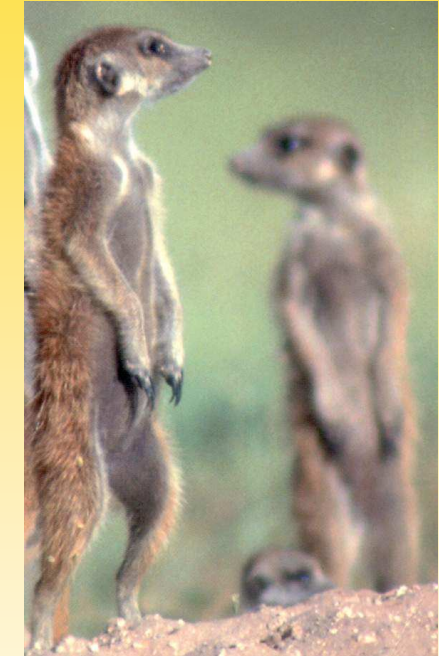
+ zdánlivý altruismus: individuální výhoda
manipulace

Reciproční altruismus

Modely vzájemné pomoci (vybírání parazitů):

- hlupák
- podvodník
- zdráhavec

• Reciproční altruismus se neomezuje pouze na příslušníky téhož druhu
→ **mutualismus**

Reciproční altruismus

Věžňovo dilema:

JÁ:

S

Z

S

Z

	S	Z
S	300	-100
Z	500	-10

Robert Axelrod (70.-80. léta) - počítačový turnaj:

- 14 programů + 1 náhodný (7 „zlých“ strategií)
- každá 1 hra o 200 tazích proti ostatním i sobě
⇒ 225 nezávislých her
- body: 5, 3, 1, 0 ⇒ max. 15 000 bodů, min. 0
- vítěz: **Půjčka za oplátku** (Tit for Tat): začít S, potom kopírovat předchozí krok soupeře
- **Dvojitá půjčka za oplátku** (Tit for Two Tats)

Reciproční altruismus

R. Axelrod - 2. turnaj:

- 62 + 1 strategie → jen 15 „dobrých“
- vítězem opět **Půjčka za oplátku**

3. turnaj:

- stejné strategie
- místo bodů - zvyšování/snižování počtu strategií
- vždy výhra „hodných“ strategií, **v 5 ze 6 her Tit for Tat**

! Půjčka za oplátku není ESS!

Závislost na přítomnosti ostatních strategií

→ nutná kritická frekvence

→ spolupráce

→ podvod

• náhodný posun frekvencí

• příbuzenství

• viskozita

Reciproční altruismus

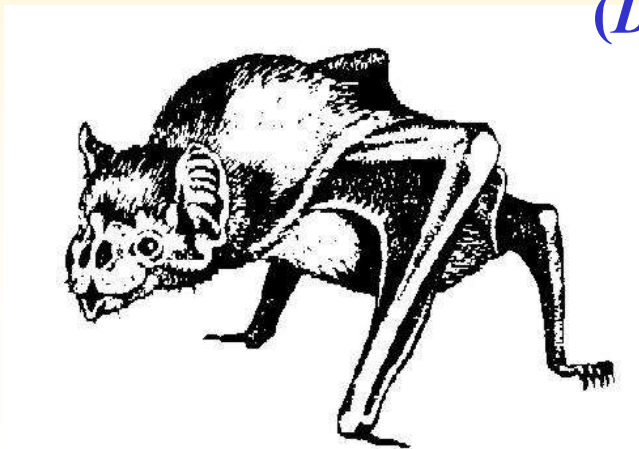
× psychologická praxe - rozpor s počítačovými simulacemi i samotnou existencí altruismu?

Hra s nulovým a nenulovým součtem

- hry
- × Premier League 1977

- rozvod
- upír obecný (*Desmodus rotundus*)

Časové hledisko

- neznáme konec hry
→ spolupráce
- známe konec
→ zrada

1. světová válka: strategie „žít a nechat žít“